

близък до този в Германия, Франция и Англия, където на ромите най-често се гледа като на ненужни паразити от страна на управляващите, които ги пренебрегват или се стремят да ги изключат и да възпрат нова имиграция чрез свирепи закони. В тези райони ромите остават предимно номади.

Но в Словакия, която до 1918 е част от унгарските земи, моделът напомня на този в дунавските страни и Балканите, където на ромите често се гледало като на полезни и още от времето на първата им поява са допускани, окуражавани и дори принуждавани да се заселят. Там те са облагани с данъци от местните власти или държавата. Това са страните с най-голямо ромско население.

Тук не се предполага, разбира се, че всички роми или всички управляващи винаги са се придържали към тези схеми, а че като модел тези груби обобщения се оказват полезни за разбирането на различните тенденции в ромската история в Европа, включително развитието в определени страни след Втората световна война. По тази причина се дава относително подробно изложение на ромската история в чешките земи и специално Словакия, родината на практически всички днешни чехословашки възрастни роми.

Вероятно принципните разлики между "западно" и "източно" развитие са свързани с по-фундаментални форми на икономическо развитие (капиталистическа индустриализация / феодална провинциалност) и свързани с тях методи на държавно формиране (национални държави/мултинационални държави), но това се нуждае от внимателно разглеждане.

Второ, на тази територия са направени два от вероятно най-разпространените и систематични опити да се асимилират ромите - от Хабсбургските монарси Мария Терезия и Йосиф II през втората половина на XVIII в. и от правителството на социалистическа Чехословакия от 1958 насетне.

Трето, имаме щастието да разполагаме с общо взето пълна документация и за двата опита, както и с известен брой общи изследвания върху ромите в Чехословакия. По настоящем най-бележитата работа е изключителната и по-